

Uttrycket ”**på Dal**” betecknar ursprungligen det område som kom att upptas av Nordals och Sundals härader (vilket också slutleden indicerar). Invånarna här kallades också ”västgötar västan Vänern” och har av ålder räknats till Västergötland och till Skara stift. Resten av landskapet kallades ”Markerna” vilket innebär att det ursprungligen var ett ”ingenmans land” mellan Norge och Sverige. Detta pekar också på att den äldsta riksgränsen gick i Kroppefjäll och ger samtidigt den ”rätta” förklaringen av ortnamnet **Rostock**, som ursprungligen torde ha skrivits Rå-Stock. Än idag kan alla som färdas mellan Mellerud och Brålanda se ”stocken” som ligger i väster. ”Stocken” kan alltså sägas vara ett utslag av folkhumorn och ett namn på Kroppefjäll som på avstånd ser ut som en lång stock och var en ypperlig riksgräns. ”Rå” är ett gammalt ord för gräns och finns bl. a. i ”rågång” och ”råmärke”.

Namnet Dalsland tycks vara ett ganska ”nytt” namn, det är först 1508 som det ”dyker det upp”

Fotnot:

Obs: Melleruds köping bildades 1/1 1908. Före 1908 och fram t. o. m. 1968 menas med Mellerud bara det område som var köping eller kom att bli köping. 1/1 1969 bildades Melleruds storkommun och därmed står Mellerud ibland för storkommunen och ibland för tätorten, den f. d. köpingen. Då inget anges för ex. en skola, menas tätorten.

I Melleruds storkommun ingår 9 församlingar/socknar: Bolstad, Dalskog, Erikstad, Grinstad, Gunnarsnäs, Holm, Järn, Skållerud och Ör (se vidare 1/1 2010). När de första (världsliga) kommunerna bildades 1863 blev alla socknar egna kommuner. Skållerud var egen kommun 1863-1968, medan de övriga var föremål för den första kommunsammanslagningen 1/1 1952. Då bildades Bolstads storkommun av Bolstads, Erikstads och Grinstads kommuner. Kroppefjälls kommun bildades av Dalskogs, Gunnarsnäs och Örs kommuner. Melleruds vidgade köping bestod av köpingen, samt Holms och Järns kommuner.

Från äldsta tid

Dolk av brons (det mesta av klingan är borta) funnen vid Säter, Ör 1865.

Gravfält

Gravrösen

Hällkistor (22 kända)

Hällristningar (13 kända)

Spjutspets och en holkyxa av brons funna på Vattenkullen.

Stenyxor, bl. a. båtyxan från Ödegårdsgraven i Holm – som är äldst i Dalsland!

Stenåldersboplatser (14 kända)

Verkstadsfynd från Järn, en bronsgjutares verkstad.

500-talet e. Kr.

Domarringar (34 kända)

Fornborgar (3 kända)

Gravfält

Gravhögar (24 kända)

Handelsplats vid Sunnanå (Holmsåns mynning)

800-talet

Harald Hårfager lade Dalsland under sig efter flera fältslag

900-talet

Myntfynd 1819 vid Tillhagen, Bolstad, mynt tagna som vikingagäld i England!

1000-talet

Dalslänningarna blev katoliker och de första kyrkorna byggs
Tillhörde Skara stift

1100-talet

En katastrof med 16 kyrkbåtar på Vänern. Sockentillhörighet på Kålland!
Kung Magnus Barfot i Norge hävdar att Dalsland har tillhört Norge
1149 Bolstads kyrka
1180 c:a Första gången som namnet Dal förekommer

1200-talet

1200-talet Kyrkorna i Grinstad, Gunnarsnäs, Holm och Järn
1200-talet (?) Östanå kyrka (egen församling, omnämnt 1305 första ggr)
1200-talet (?) Mustasätters kyrka (egen församling, omnämnt 1413 första ggr)
1219 (?) Örs kyrka

1300-talet

? Ekholmens föregångare på näset i Kolungen
? En borg på Storön i Örssjön
? Borgen Vik vid Sunnanå hamn (där hamnmagasinet står)
1304 Byggdes Dalaborg av hertigarna Erik och Valdemar Magnusson
13?? Dalaborg brändes trol. 3 gånger, under 1300-talet - hårda strider mellan bröderna!
1340 Holms socken omnämnt första gången
1355 Pest
1358 Bergs Gård omnämns första gången
1359-1360 Pest
o. 1360-1434 Dalaborgs län
1368-1369 Pest
1388 23/3 kom drottning Margareta till Dalaborg och tillsattes som Sveriges regent

1400-talet

1409 Nordkärrs Gård omnämns första gången
1413 Älvsborgs län omnämns första gången
1413 Pest
1421-1422 Pest
1434 Engelbrektsupproret, Dalaborg förstördes
1439-1440 Pest
1446 Vedbyholms Gård omnämns första gången
1455 Pest
1464-1465 Pest
1472-1474 Pest
1484 Pest
1495 Pest

1500-talet

1500 Pest
1508 Första gången som namnet Dalsland förekommer

1540 Västerråda, Holm omnämnt första gången
1540 Österråda, Holm omnämnt första gången
1540 Ekholmens Gård, Gunnarsnäs, omnämnt första gången, kallas ”stom”
1540 Sunnanå Gård omnämnt första gången
1541 Mellerud (eg. Mellområda) omnämnt första gången
1555 Gustav Vasa ägde Vedbyholms gård
1560-1569 Grevskapet Dalsland under hertig Magnus
1563-1570 Nordiska sjuårskriget. Dalsland drabbas 1564 och 1568.
1563 Hade riksdrotsen Per Brahe sitt högkvarter vid Dalbergså.
1568 Fienden härjade och brände i Dalskog, Gunnarsnäs, Holm och Ör.
1568 Brändes Örs prästgård
1569 Johan III övertog Vedbyholms gård
1577 Föddes Anders Eriksson adlad Hästehuvud i Bolstads prästgård (d. 1657)

1600-talet

1604 Föddes Sveno Brynolphi Dal i Örs Prästgård (död 1693)
1606-1610 Grevskapet Dalsland under hertig Johan av Östergötland
1609 Föddes Gunno Brynolphi Bluterius i Örs Prästgård (död 1657)
1609 Beslöt Karl IX att anlägga en stad på Sträte marknadsplats vid Dalbergså
1611-1613 Kalmar kriget - Bolstads prästgård brändes
1612 Intogs och brändes Skara
1613 Första vägordningen
1614 Tillsattes de första gästgivarna (det skulle vara 2 mil mellan gästgivargårdarna)
1614 Föddes Kettil Felterus i Erikstad landets då främste lantmätare (d. 1690)
1621 Landsväg från Vänersborg till Karlstad (s. k. Kungsväg)
1634 Ny länsindelning
1634-1638 Dalsland tillhör Älvsborgs (stor) län
1639-1654 Dalsland tillhör Närke-Värmland län
1638 Avrättades Britta Persdotter, Tobräckan på avrättningsplatsen i Dalskog
1643 Grundades Åmåls stad
1644 Vänersborg stad (flyttningen från Brätte är "klar")
1644-1645 Hannibalsfejden
1644 Intogs Vänersborg av fienden
1645 Slaget vid Köpmannebro
1647 Mellerud fast tingsplats
1649 Lag om s. k. skjutshåll - att hålla hästar för resande
1649 Missväxt
1650 Första tingshuset i Mellerud
1657 Masugnen i Glyxhult, Skållerud uppbyggd av borgarna i Åmål
1657-1660 Krabbefejden
1658 Freden i Roskilde
1658 Dalsland övergår från Skara stift till Karlstads stift.
1658 Kjettil Classons Felterus karta över Dalsland
1661 Föddes skalden Gunno Eurelius Dalstierna i Örs Prästgård
1663 Upphörde Dalboå marknad vid Strätet, Bolstad (omnämd första gången 1508)
1672 Missväxt
1674 Upperuds järnbruk - Dalslands äldsta
1676 Byggdes (alt. reparerades) Skålleruds kyrka som kan ha minst två föregångare.
1676-1679 Gyldenlövefejden

- 1676 Intogs Vänersborg av fienden.
1676 kom fienden för att brandskatta Upperuds bruk, som blev "friköpt" för 140 riksdaler.
1678 18/6 mordet vid Åsebro kvarn, då bonden Lars Andersson hittades död vid vattenhjulet.
1679 Vänersborgs blir residensstad (Göteborg och Bohuslän blir eget län).
1679 Brann vårdkasarna för sista gången i Dalsland
1680 Karl XI på besök i Mellerud (Nordkärrs Gård)
1680 Dalsland ingår i Älvsborgs län
1689 Fattigstuga i Ör (såldes 1838)
1691 31/7 Karl XI på besök i Mellerud
1694 Avrättades mördaren Gunnar Olofsson, Forsbo i Galgdalen, Skållerud

1700-talet

- 1709 3 sept. Tingshuset i Mellerud brinner
1709 Alla Helgons Dag - vargar hade gjort stor skada på flera ställen i Skålleruds socken.
1710 Omnämns en majstång för första gången i Mellerud
1716 Karl XII på besök i Mellerud
1718 25/10 var Upplands regemente inkvarterade i Mellerud med omnejd - extra skatt!
1718 Sträte eller Qvantenburgs marknaden (upphörde 1850)
1720 Missväxt
1730 Nytt tingshus i Mellerud
1746 Stöld i Dalskogs kyrka
1746 25-26 juli reste Carl von Linné genom Dalsland, besökte kh Nils Brelin i Bolstad, såg flera majstänger och lövhyddor i vår kommun, samt övernattade i Mellerud.
1747 Missväxt
1749 brann kolhuset vid Upperuds bruk.
1750 Byggdes Dalskogs kyrka (men minst en äldre föregångare)
1753 Blev Ingrid i Kambol halshuggen för barnamord vid Kambol
1757 Blev Anders Andersson i Gärdserud dödad av en majstång!
1759 22 dec. var det jordbävning enl. Holms kyrkbok!
1765 Antogs Anders Waldenström som skolmästare i Ör
1765 Anställdes den förste skolmästaren, Carl Skragge, Järn, Bolstad, Holm
1765 21 maj skogsbrand på Kroppefjäll
1766 Enar Andersson halshöggs och brändes å bål för tidelag med en ko, vid Kambol
1769 Inbrott i Örs kyrka
1770 c:a Startade Rostocks Hälsobrunn.
1773 Mördades länsmannen Peter Bahrman i Rinnen av J. Broström och S. Sjöbom.
1773 3 sept. halshöggs två mördare, Jonas Broström och Sven Sjöbom, vid Kambol.
1773 Halshöggs Britta Eriksdotter för barnamord
1776 hölls storskifte (i Holms och Järns socknar)
1777 Första fattigstugan i Holm (Brännängen)
1779 Bruksskolan i Upperud
1783 Kapten August Edv. Lillienstierna köpte Vedbyholms och Sunnanå gårdar.
1784 Dömdes koldrängen Anders Ståhl, som begått tidelag, att halshuggas och brännas på bål (Skållerud).
1786 Antogs Jonas Jansson, Kappebol som skolmästare i Dalskog
1787 Dömdes änkan Gunilla Johansdotter, som dödat sitt nyfödda barn, att halshuggas och brännas på bål (Skållerud).
1788 Första marknaden vid Sunnanå.
1788 Danska kriget, danska soldater härjar bl. a. i Ör

1788 Intogs Vänersborg av fienden
1788 4-5/10 slog en norsk trupp läger vid Östra Vässby
1788 5/10 – 5/11 bevakade 78 norska soldater bron vid Köpmannebro
1788 5-6/11 slog en norsk trupp läger vid Mellerud
1790 c:a Ekholmens Säteri, Gunnarsnäs
1791 Föddes postmästaren och författaren Aug. Edv. Lilliestierna i Holm
1794 Upperuds Herrgård

1800-talet

1803 25-31 juli skogsbrand på Kroppefjäll
1808 Missväxt
1810 Anställdes den första skolläraren i Holm
1811-1814 var den kände Anders Lignell komminister i Dalskog
1818 Föddes Brånasmeden (Johannes Olsson), Järn (död 1886)
1818 Qvantenburgs Säteri
1820 Karl XIV köpte Berg, Österråda, framnäs, Hassle m. fl. gårdar i Holm socken.
1822 Karl XIV Johan på besök
1822 Kungsstenen vid Västerråda - med både Karl XII och Karl XIV Johan!
1822 juli besökte Karl XIV Johan Rostocks hälsobrunn
1822 Karl XIV Johan på besök - ”Borgen” byggdes på Ödskölts moar
1827/40 Fryxell-Langensköldska stiftelsen startade
1827 var det ovanligt många vargar i Dalsland (Ingevaldssläkten 2 s. 23).
1830 Håfreströms järnbruk i Håverud.
1832 5 feb. brann kvarnen i Upperud
1832 Startade Håfreströms manufakturjärnbruk i Håverud.
1837 I okt., besökte Karl XIV Johan Nordkärrs gård, som han ägde.
1839 hölls storskifte (i Holms och Järns socknar)
1843 besöktes kommunen av den kände fornforskaren Richard Dybeck.
1844 Oskar I övertog Berg, Österråda, Hassle m. fl. gårdar i Holm socken efter sin far.
1845 c:a Flyttades ”Borgen” hit från Ödskölt och blev senare Wärdshuset på Dal (brann 1999)
1847 Den första folkskolan i Holm enl. lag 1842.
1849 dec. Föll Johan Andersson (f. 1779) ned från sin väderkvarn på Kvarnkullen och dog!
1850 Komminister Anders Lignell besöker bl. a. Österråda kulle - 64 gravar!
1851 Inflyttade den första handelsmanen till Mellerud
1852 Skålleruds sockenbibliotek
1852 Ödetorps skola i Grinstad (nedlagd 1958)
1853 Föddes rektor Johannes Henriksson i Järn, känd botanist (död 1935)
1854 Järns folkskola och småskola (nedlagda 1959)
1855 Nytt tingshus i Mellerud
1856 Den förste valde läraren i Dalskog, G. Pettersson, L. Rud, Ör
1858 natten mellan 12-13 mars stals postväskan i Gästgivargården, man hittade väskan på sjön Närens is!
1858 29/7 orkanliknande storm över Dalsland.
1859 Missväxt
1861 Föddes red. C. J. Engström i Erikstad (död 1936) ”himmel och havrejord”
1861 6/11 storm i Skållerud: Storm i Skållerud 6/11 1861. Landsvägen ser ut som en vedbacke!
1862 2 april brann manufaktursmedjan i Håverud ned
1862 byggdes ”lutande tornet” i Grinstad av murmästaren Anders Lindahl i Vänersborg.

- 1863 De första kommunerna - varje socken blir även borgerlig kommun
1863 Älvsborgs läns landsting
1864 24/3 begärde Anders Backman, Skogsbol att få bygga ett hus på avrättningsplatsen i Kambol!
1866 Kulpens skola, Skållerud (nedlagd 1898).
1866 Koleraepidemi i Skållerud, 36 döda - 3 kolerakyrkogårdar.
1867 Holms Folkskola (vid Nordkärr, nedlagd o. 1916)
1867 Första Apoteket i norra Älvsborgs län (Norra Bäckebo, Gunnarsnäs)
1868 19-20 sept. invigdes Dalslands kana av Karl XV.
1868 Den varmaste sommaren sedan mätningarna började 1860.
1868 Missväxt, sista stora nödåret!
1869 Anställdes Holms första barnmorska, Karolina Johansson
1870 Byggdes Erikstads kyrka (men minst två äldre föregångare)
1870 Nordals Härads Sparbank
1871 Poststation i Apoteket, Mellerud
1871 Skålleruds gamla skola
1870-1890-talen Bremer-Linjens Emigrantkontor i Kambol, Holms socken
1873 Blekans Folkskola, Dalskog
1873 Källhults Folkskola, Dalskog
1873 Grinstads Missionsförsamling.
1873 Första Apoteket i Mellerud, apotekare Carl A. Kjernerander
1874 Ägaren till Österråda kulle vill "odla bort" kullen
1876 Gärdseruds Folkskola, Holm (nedlagd 1939)
1876 Grinstads Missionshus
1876 Apotekare Amadée Estelle
1876 Nordkärrs Folkskola, Holm (nedlagd 1943)
1876 Ruds skola, Ör
1877 Åsmule Folkskola, Ör (nedlagd 1947)
1877 Tostebyns Folkskola, Ör
1877 Anolfsbols Folkskola, Ör (nedlagd 1958)
1877 Hjärtungens Folkskola, Ör (nedlagd 1952)
1878 Eds Folkskola, Ör (nedlagd 1952)
1878 c:a Österråda kulle blev Vattenkullen (en vattencistern nedgrävdes)
1879 Föddes konstnären Carl Oscar Borg (död 1947), verksam i USA
1879 invigdes Bergslagens Järnväg (BJ): Gävle - Göteborg
1879 18 juli invigdes Dalslands Järnväg (DJ): Sunnanå - Fredrikshald/Oslo av Oscar II.
1880 Häfreströms AB – bytte namn 1 jan. 2003 till Arctic Paper
1881 Örs Baptistförsamling (blev Melleruds Baptistförsamling 1906)
1882 29 jan. bildades Melleruds Missionsförsamling.
1882 startade Ångsågen vid Sunnanå hamn, den revs 1973.
1883 Sunnanå Fattiggård
1883 maj, första telefonledningen på Dal uppsatt mellan Järnvägshotellet och Gästgivargården i Mellerud !
1884 Godtemplarföreningen i Mellerud
1885 13 sept. invigdes Godtemplargården (senare kallad Templargården) i Mellerud
1885 Rektor Johannes Henrikssons privatskola startas i Mellerud
1885 Postkontor i Mellerud
1886 Västerråda Skola – Daniel Fryxells skola – Slöjdskolan – Folkskolan (nedlagd 1962)
1886 Missionskyrkan i Mellerud

- 1887 Första provinsialläkaren öppnar praktik i Mellerud
- 1889 Anställdes den förste provinsialläkaren, Casimir Theodor Bergh
- 1891 Skänktes marken till Köpmantorget av prästen Lorentz Aug. Larsson
- 1891 Linddalens skola
- 1892 Köpmannebro Baptistförsamling
- 1892 Sunnanå marknad flyttas till torget i Mellerud
- 1892 Anställdes den förste veterinären
- 1893 Första Byggnadsstadgan för Mellerud
- 1893 Första Hälsovårdsstadgan för Mellerud
- 1893 hölls en lantbruksutställning i Mellerud
- 1894 Inflyttade godsägare P. D. Lundgren (1854-1931) - ägde Österråda gård
- 1895 Föddes hembygdsforskaren och författaren A. G. Bördh (död 1968)
- 1896 Melleruds Folkskola = Västerråda skola (köpingens folkskolan till 1927)
- 1896 Föddes författaren Johannes Gillby (död 1981)
- 1897 Frälsningsarmén i Mellerud, två kvinnliga officerare! (upphörde 1960)
- 1898 Sista skallgången efter varg i Dalskogs, Örs, Gunnarsnäs och Skålleruds socknar!
- 1899 Anställdes den första utbildade barnmorskan i Holm
- 1899 Startade Holms mejeri
- 1899 Ransbergs skola

1900-talet

- 1900 Stakelunds Folkskola (= Daniel Fryxells skola), Gunnarsnäs
- 1902 Örs Blåbandsförening och Järns Blåbandsförening
- 1903 Öppnade Enskilda Banken kontor i Mellerud
- 1903 Beslut om att riva Akvedukten i Håverud!
- 1903 Apotekare Anders Sjöholm.
- 1904 Baptistkapellet Fridhem, Köpmannebro, f. d. Kulpens skola
- 1904 Flyttade rektor Henrikssons privatskola till Bengtsfors
- 1904 23 okt. jordbävning, anses vara den hittills kraftigaste i vårt land.
- 1905 Upplöstes unionen med Norge - "minnessten" vid Sunnanå marknadsplats
- 1905 Kommunalnämnderna i Holm och Skållerud vill förbjuda alla automobiler!
- 1906 Flyttade rektor Henrikssons privatskola till Dals-Rostock
- 1906 Bränna Baptistförsamling (upphörde 1920)
- 1906 Baptistkapellet (gamla) Betania i köpingen
- 1906 Den socialdemokratiska agitatorn, skraddare Gustaf Lindstam, höll ett föredrag och en socialdemokratisk ungdomsförening bildades.
- 1906 Melleruds Socialdemokratiska Arbetarekommun bildades.
- 1907 Dalskogs Missionsförsamling
- 1907 Köpmannebro Missionsförsamling (uppgick i Melleruds Missionsförsamling 1982)
- 1907 Logen Källan, Dals-Rostock
- 1907 Apotekare Martin L. Svensson
- 1907 Bergs Säteri, Holm (ersatte äldre byggnad från 1500-talet).
- 1907 13 okt. kom luftballongen "Mammouth" från London, besättningen nödlandade vid Vita Sannar, ballongen fortsatte till Tösse.
- 1908 1 jan. blev Mellerud köping
- 1908 Första Brandstationen vid Storgatan (nedlagd 1951), bredvid Missionskyrkan.
- 1908 4 juni startade Pappers bruket Standard i Åsensbruk
- 1908 27 juli startade Melleruds Idrottsförening (MIF).
- 1908 Elektrisk gatubelysning i köpingen

- 1908 Missionshuset i Köpmannebro (sålt 1983)
1908 Nordkärrs Småskola, Holm (nedlagd 1941)
1908 Oskarslunds mindre Folkskola, Dalskog (nedlagd 1949)
1909 Byggdes en epidemisjukstuga i vid Kärragatan i kvarteret Muren
1909 Den första stadsplanen för köpingen (viadukt norr om stationen. "Lansvägs Gata").
1909 Melleruds Köpmannaförening
1909 bildades den första Kooperativa handelsföreningen (Konsum) med Carl Gustafsson i Torpane som föreståndare.
1909 19-20 juni Dalslands Lantbruksmöte med lantbruks-, industri- och slöjdställning.
1909 Nytt tingshus i köpingen för Nordals och Sundals härader.
1910 17 jan. invigdes Tingshuset.
1910 Införs gatunamn och kvartersnummer i köpingen
1910 Startade Fortsättningsskolan i köpingen
1910 16 feb. inköptes pappersbruket Standard i Åsensbruk av Håfreströms AB.
1910 Blekans Småskola
1911 Kroppefjälls Sanatorium (nedlagt 1960)
1911 Dalskogs Missionshus
1911 Håveruds Missionsförsamling och Missionskyrka
1911 Ålderdomshemmet i Skållerud som 1964 blev Kyrkans Gård på Dal.
1912 Ett skyddsstängsel sattes upp kring lertakten på Vattenkullen.
1912 Nattvakten G. Stolt fick en ny päls för sin tjänstgöring.
1913 Nattvakten G. Stolt fick lönehöjning till 2.50 per natt.
1913 O. Viktor Olsson ansvarar för att lönnar planteras på lämplig ställen i köpingen.
1915 Kambols Småskola, Holm (nedlagd o. 1959).
1915 Bergs Småskola, Holm.
1915 Tre stora bränder drabbar köpingens centrum
1916 Baptistkyrkan Betel, Dals-Rostock
1916 Första julgranen på Köpmantorget.
1918 Nytt epidemisjukhus i kvarteret Myren
1918 Dalslands Bank öppnar huvudkontor i köpingen
1918 byggdes (Nya) Betania vid 45:an, det revs 1983 för att ge plats åt (Nya) ICA-Kronan.
1919 Skänkte P. D. Lundgren mark till ett torg, som uppkallades efter honom
1919 Infördes Kommunalfullmäktige i Skålleruds kommun
1919 Anolfsbols Småskola, Ör
1919 Hjärtungens Småskola, Ör (nedlagd 1950)
1919 Indrogs nattvakten (sedan o. 1850) i köpingen (polisen fick tjänstetelefon)
1920 Åsensbruks Smyrnoförsamling
1921 Införs kvartersnamn i köpingen
1921 Anställde köpingen den första kommunalkamreren, Carl. A. Olsson
1922 13 aug. – 23 okt. järnvägsstrejk – den största i landets historia och den längsta i Europas historia.
1922 Blev banvakten C. P. Olsson förste riksdagsman från Dalsland för (S) i andra kammaren.
1923 Öppnade dr. Gustav Krok praktik i köpingen
1923 Öppnades Sopstationen i Sunnanå
1923 Började den första brevbäraren i köpingen
1923 24/9 landade ballongen "Prince Léopold" från Bryssel nära Erikstad, den deltog i Gordon Bennett Cup, där man blev tvåa.
1924 Ruds Småskola, Ör.
1925 1 jan. började Sveriges Radio sina sändningar.

- 1925 15 juni Holms m. fl. kommuners Fattigvårdsförbund.
1926-1929 Apotekare Gunnar och Elsa Nosslin.
1927 Nya Skolan = Centralskolan i köpingen
1927 Fortsättningsskolan blev Kommunala Mellanskolan
1927 Bergs Småskola vid Kyrkogatan (revs 1965)
1927 14 dec. invigdes det nyrenoverade Ålderdomshemmet i Sunnanå
1928 Första realexamen i köpingen
1928 Infördes Kommunalfullmäktige i köpingen
1928 Invigdes Dal - Västra Värmlands Järnväg (DVVJ)
1928 8 dec. Luciafest i Socialdemokratiska Ungdomsklubben
1928 13 dec, Luciafest i Missionskyrkan
1928 15 dec. Luciabal på Klara Källa
1929 Högre Folkskolan i köpingen (mellanskola 1927 och realskola 1945)
1929 Smyrnakyrkan, Dals-Rostock
1929 Dals-Rostock s Missionsförsamling (uppgick i Melleruds Missionsförsamling 1965)
1929 brann den s. k. Dalbostugan, som låg mitt emot Vårdshuset på Dal.
1930 Linderuds Folkskola och Småskola (nedlagda o. 1959)
1930 Kambols Folkskola
1930 Bergs Folkskola
1930 Björkebäckshemmet, Dalskog (nedlagt under våren 2004).
1931 Örbacka skola, Ör
1931 Inköptes Österråda gård av P. D. Lundgrens sterbhus.
1931 Bergs Sjukhem
1931 Klöveskogs Kapell
1932 3 juli invigdes ett "Församlingshem och kapell" i köpingen
1932 18/12 invigdes Idrottshuset – det första "idrottens hus" i Älvsborgs län"!
1933 Mejeriet
1932 revs Österråda Gård, siste ägaren var P. D. Lundgren.
1933 Apotekare Agnes H. Arvidsson
1934 Melleruds Smyrnaförsamling.
1934 Flyttade Apoteket till nya lokaler vid Österrådaplan (kvarteret Blomman)
1934 Ålderdomshemmet Renströmska Stiftelsen, Bolstad (nedlagt 1980)
1935 Startade Melleruds Erkända Sjukkasse
1935 5 dec. startades Centrumbiografen (då kallad Centrum Cinema) av Carl A. Olsson, vars svåger Gotthard Gillermo i Göteborg ritade biografen.
1935 Köpingen hyr mark vid Vita Sannar för badplats
1936 Håfreströms brandkår (upphörde 1966)
1937 Bildades Melleruds Konsumtionsförening (Konsum)
1937 Byggdes Vattentornet i köpingen
1938 Startade Folktandvården - fri skoltandvård
1938 Smyrnakyrkan i Åsensbruk
1938 Den s. k. parkeringsplatsen fick namnet Österrådaplan
1939 Revs Österråda ladugård
1942 Dalslands Banken blev Skandinaviska Banken
1942 Startade Jordbrukskassan i köpingen
1942 Holms Brandkår (nedlagd 1951)
1942 Holms Brandstation vid landsvägs-gatan (nedlagd 1951)
1942 Bolstad Brandkår (nedlagd 1963)
1943 25/7 Invigdes Rådavallen

- 1943 Apotekare K. A. Gyllenram.
1943 Nordkärrs Folkskola, Holm, nedlagd.
1943 Startade Mellerudsortens Bad och Tvätt AB
1943 Vänersborgsbanken blev Svenska Handelsbanken
1945 Skolan fick fria läroböcker och skolmaterial
1945 Kommunala Mellanskolan blev Samrealskola
1946 Dals-Rostock s Brandkår (nedlagd 1990)
1946 Brandstationen i Dals-Rostock (nedlagd 1990)
1947 Skålleruds Brandkår (nedlagd 1965)
1947 Brandstationen i Åsensbruk
1947 Åsmule Folkskola, Ör, nedlagd
1947 Stark storm som fällde många trädskärskilt i Bolstads socken.
1947 Väg till Vita Sannars badplats
1947 Stiftelsen Hyresfastigheter i Mellerud
1948 Förstatligades Bergslagernas Järnväg
1948 Konsum sätter upp julgran på Köpmantorget
1948 Ordnas P. D. Lundgrens Torg, marken skänkt av P. D. Lundgren
1948 Samrealskolan blev statlig
1948 Nedlades Rostocks Hälsobrunn
1948 31/10 Sparsamhetens dag med film för eleverna på Centrumbiografen.
1949 i feb. nedbrann Viktoriabiografen, som då kallades Skandiabiografen.
1950 c:a Sunnanå Sopstation
1950-talet sjöng Alice Babs på Klara Källa
1950-talet sjöng Evert Taube på Klara Källa
1950-talet sjöng Gösta "Snoddas" Nordgren på Klara Källa
1951 Stort snöoväder, ett av de värsta i mannaminne, snö upp till telefontrådarna på stolparna.
1951 Rådaskolan i köpingen (realskola till 1971)
1951 Apotekare Tore Tideström.
1951 Gustav VI Adolf besöker köpingen på sin Eriksgata
1952 1/1 första kommunsammanslagningen
1952 Kommunkontor i kv. Vallen vid P. D. Lundgrens Torg med Polisstation och Brandstation (nedlagd 1982).
1952 Skolmåltidsverksamhet införs i köpingen
1952 6 maj besökte "Snoddas" Kroppefjälls sanatorium.
1952 6 maj besökte "Snoddas" och Ragnar Wetters orkester folkparken Klara Källa, det blev publikrekord med 1.300 åhörare.
1952 7 maj besökte "Snoddas" Bergs sjukhem.
1952 Pingst besökte Ove Flodin Klara Källa, han kallades "Hela Sveriges Portvakt2 och sjöng bl. a. Portvaktsvisan.
1952 14 juni besökte Powell Ramel Klara Källa, 700 besökare.
1952 Hellbergs Industrier öppnar i köpingen
1952 Smyrna kyrkans "bostadsdel" byggdes i köpingen (kyrkan 1957)
1952 Posten flyttar till nya lokaler i Smyrna kyrkans hus (flyttad 1985)
1952 Hjärtungens Folkskola, Ör, nedlagd
1952 Eds Folkskola, Ör, nedlagd
1954 Stor brand på Lindön utanför Köpmannebro.
1955 Prästgård byggs i köpingen
1956 Köpmantorget asfalteras
1956 Startade TV i Sverige.

- 1956 juni upphörde Myckelängs mindre folkskola i Erikstad
1956 29 juli invigdes Brunnsmuséet i Dals-Rostock
1956 Karolinerkolan, Dals-Rostock (f. d. Centralskolan)
1957 beslöts att man skulle fylla igen vattenreservoaren på Vattenkullen.
1957 Smyrna kyrkans invigdes i köpingen, pastor Lewi Pethrus predikade
1957 11 juni Povel Ramel med Knäpp up III på Cirkusplatsen
1957 16 juni besök av "sångarfursten" Einar Ekberg i Smyrnakyrkan
1958 Åsebro skola
1958 Anolfsbols Folkskola, Ör, nedlagd
1958 Apotekare Olof Olander
1958 1 maj valtalade Gunnar Sträng på Köpmantorget
1958 Köpingens förråd vid Kärragatan byggdes
1959 Paviljongen vid Rådaskolan för yrkesskolan
1959 Indrogs Järns skola
1960 Upphörde Kroppefjälls Sanatorium
1960 storsångaren Robertino gästade MIF:s Sommarland vid Bergs Herrgård
1961 Sålde Småskolan i Kambol
1960 var Floyd Paterson på Vårdshuset på Dal!
1961 Paviljong för lågskolan vid Rådaskolan
1961 Nordals Härads Sparbanks nya hus, invigt 3/3 1962
1962 Byggdes Avloppsreningsverket vid Sunnanå
1962 Karolinerstugan på Kroppefjäll
1962 Skållerudshemmet i Åsensbruk
1963 Biskop Borgenstierna kom på visitation
1963 Infördes kommunal sammanträdesersättning
1963 Antogs kommunvapen för Melleruds kommun
1964 1 juni köpte Melleruds Köping Erlanderuds gård
1964 Tredje Polisstationen, Storgatan 40
1964 Bildades MILAB - AB Melleruds Industrilokaler
1964 Invigdes Bågsyttebanan
1966 3 sept. blev gamla ålderdomshemmet i Skållerud Kyrkans Gård på Dal.
1964 Startade kommunal musikskola
1964 Infördes Fritidsnämnd
1965 Polisen överförs från kommunen till staten
1966 Stort snöoväder, ett av de värsta i mannaminne, snö upp till telefontrådarna på stolparna.
1967 Sålde Folkskolan i Kambol
1967 3 sept. infördes högertrafik
1968 Fagerlidsskolan
1968 Hantverkshuset på Sapphultsområdet
1968 Togs kommuntypen "köping" bort.
1968 hölls första Kanalyran med besök av trubaduren m. m. Gunde Johansson
1968 Kanalmuséet i Håverud
1968 1/9 invigdes Fagerlidshemmet
1968-1971 Apotekare Nils Nilsson
1969 Startade Grundskolan i Mellerud
1969 1/1 Den andra kommunsammanslagningen: Melleruds storkommun
1969 Markusgården
1969 Sålde Sunnanå Sjukhem
1969 gästade Pekka Langer Kanalyran

- 1970 Ändrade namn: Kommunalfullmäktige blev Kommunfullmäktige (KF)
1970 Ändrade namn: Kommunalnämnden blev Kommunstyrelse (KS)
1970 Ändrade namn: Kommunalkontoret blev Kommunkontoret
1970 Nytt Kommunkontor vid Köpmantorget
1970 Besök hos kommunens finska fadderort Tyrnävä
1970 Åsensbruks nya skola
1970 Invigdes Börsenhuset
1970 Flyttade kommunkontoret in i nya lokaler i Börsenhuset
1970 Upphörde alla häradsrätter och ersattes av tingsrätter.
1970 6 sept. Nordens Naturvårdsdagen med tänd vårdkase på Boerkulle
1971 Rådaskolan blev Grundskola (tillbyggd 1969-1971)
1971 Skandinaviska Banken uppgick i Svenska Handelsbanken
1971 Melleruds köping upphörde och blev Melleruds kommun
1971 bildades Apoteksbolaget som övertog driften av landets alla apotek.
1972 Uppsattes statyn "Hästen" på Köpmantorget. Det är en gåva från Melleruds Kafébolag och tillverkad av Karl-Erik Granström på Stenebyskolan.
1972 revs "huset med tornet" – C. J. Anderssons affär, tidigare Johansson & Eriksson; Ahlberg & Fredlund.
1972 Kanalyran med besök av Pekka Langer och Gunnel Eklund
1973 8 jan. revs Ångsågen vid Sunnanå hamn av brandkåren (startade 1882).
1974 Treläkarstationen i tätorten
1974 9 juli övertog Dals Motorklubb Västerråda skola.
1975 besökte kung Karl XIV Gustav Mellerud på sin Eriksgata.
1975 Kanalyran med besök av Tore Skogman.
1976 Valtalade statsminister Olof Palme på Köpmantorget.
1977 Församlingshemmet i Mellerud tillbyggdes mot väster.
1978 24 feb. invigdes Rådahallen
1978 Kanalyran med besök av Ulf Elving och Kjell Krage.
1979 Kanalyran med besök av Jokkmokks-Jocke.
1980 Kanalyran med besök av Tjadden Hellström.
1981 Kanalyran med besök av Jeja Sundström och Stefan Demert.
1982 Tredje Brandstationen
1983 Sunnanå marknad upptas på nytt i "gammal form" på den gamla marknadsplatsen
1984 Kanalyran med besök av Ingvar Oldsberg och Hasse "Kvinnaböske" Andersson.
1985 Nordalsskolan
1985 Nya Posten
1985 Melleruds Muséum i Tingshuset
1985 Kanalyran med besök av Kent Finell
1985 revs (gamla) Betania, byggt 1906 (realskola 1920-1927).
1986 revs Centralskolan i Mellerud.
1986 Kanalyran med besök av Jan Ellerås
1987 Servicehuset Älvan
1987 Kanalyran med besök av Carola.
1988 Dalaborgsjubiléet. Olof Ljungs modell över Dalaborg (1304-1434)
1988 Kanalyran med besök av Svenne och Lotta.
1989 revs Carl Bergelins Mekaniska Verkstad
1989 14 sept. vänortsavtal med Sydthy kommun i Danmark (upphörde 2006).
1989 Kanalyran med besök av Kjell Wigert.
1990 Kanalyran med besök av Lars Hartelius och Kikki Danielsson.

1992 Servicehuset Karolinen, Dals-Rostock
1992 Kanalyran med besök av Lill-Babs.
1993 Olof Ljung's modell över köpingen (vid starten 1908)
1993 Kanalyran med besök av Ulf Elfving.
1994 Kanalyran med besök av Sven-Ingvar.
1995 Dalslands Muséum i Upperud
1995 nov. vänortsavtal med Orissaare kommun i Estland
1995 Kanalyran med besök av Leif "Loket" Olsson.
1996 Lagunen vid Sunnanå hamn
1997 25/4 öppnades Viadukt över järnvägen i tätorten, invigning 1998.
1998 1/1 Västra Götalands Län
1998 4/11 invigdes Viadukt över järnvägen i tätorten.
1999 20/5 Brann Wårdshuset på Dal ned (branden var anlagd – lek med tändstickor)
1999 Sålde Melleruds Kommun Erlandseruds Gård till IT Konsult i Fyrstad AB.

2000-talet

2000 Flyttade apoteket till nya lokaler vid Storgatan/Norra Kungsgatan.
2000 29 april invigdes nya Wårdshuset på Dal.
2000 4-5 maj drabbades kommunkontoret av dataviruset I Love You – e-post m. m. slogs ut!
2000 29 maj varsel för 30 kommunanställda under Tekniska kontoret!
2000 nov.-dec. översvämning i Dalslands Kanals sjösystem, värsta någonsin (?),
Räddningstjänsten upprättade krisstab på Brandstationen!
2001 18 sept. drabbade det nya dataviruset Nimda datorer även i Mellerud!
22-23 feb. storm i hela landet.
2002 Den varmaste sommaren sedan mätningar började 1860.
2002 31 juli slutade kommunchefen Bo Thorsenius.
2002 1 okt. stängdes Posten i Mellerud - i st. post i butiker.
2002 Oktobermässan i Häverud besöktes av Ingvar Oldsberg.
2002 19-21 okt. kom den första snön.
2002 23 nov. invigdes Dahlstiernska Gymnasiet.
2002 31 dec. slutade kommunalrådet Lennart Karlsson, (C).
2003 1 jan. blev Robert Svensson, Näs, Grinstad, nytt kommunalrådet (C).
2003 1 jan. bytte Häfreströms AB namn till Arctic Paper.
2003 MIF spelar i div. 2
2003 26 feb. Thobias Fredriksson från Dals-Rostock tog VM-guld i sprint i Vald di Fiemme.
2003 1 april blev Ingmar Johansson ny kommunchef.
2003 20 okt. kom första snön! Även hagel!
2003 8 nov. Arkivens Dag om idrott. Bo Althoff, Andreas Johansson och Hans Erik Engqvist.
2003 18 nov. Konsert med Fairport Convention

2004 15 april upphörde Björkebackshemmet i Dalskog.
2004 4 maj första studiebesöket från en skola (Gymnasiet) i Kommunarkivet
2004 5 maj KS besöker Kommunarkivet för första gången.
2004 6 juni firades Dalaborg 700 år med medeltidsmarknad och turnering.
2004 18 sept. firades DJ – Dalslands Järnväg 125 år med ett jubileumståg Åmål-Kornsjö.
2004 9 okt. firades BJ – Bergslagernas Järnväg 125 år med ett jubileumståg Åmål-Göteborg.

2005 11 dec. invigdes "nya" Storgatan.

2006 juni Sydthy sade upp vänortsavtalet från 1989 med Mellerud eftersom man uppgått i en annan kommun.

2006 3 juli invigdes de första sjöbodarna i Sunnanå hamn.

2007 april såldes Kyrkans Gård på Dal.

2007 2 maj invigdes Medborgarkontoret, ny besöksadress för Kommunkontoret: Storgatan 13.

2007 9 sept. släcktes det analoga TV-nätet i vår del av landet. Digital-TV startade.

2008 1 jan. 100 år sedan Mellerud blev köping – 2008 blev ett jubileumsår.

2008 29 april blev riksdagsman Britt Bohlin (S) från Mellerud landshövding i Jämtland.

2008 firade MIF sitt 100-årsjubiléum bl. a. med en bok som även berättar om köpingen.

2010 1 jan. Lades Holms och Järns församlingar samman till Holms församling.

2010 1 jan. Lades Bolstads, Erikstads och Grinstads församlingar samman till Bolstads församling.

2010 1 jan. Lades Örs, Dalskogs och Gunnarsnäs församlingar samman till Örs församling.

2010 jan. började med mycket snö och kallt ned mot – 30 grader nattetid.

2010 18-21 feb. stort snöoväder, ett av de värsta i mannaminne, många insnöade.

2010 31/6 ändrade Wårdshuset på Dal namn till Café Gruzzo, med italienskt kök.

2010 1 juli upphörde den allmänna värnplikten från 1901.

2010 21/10 kom den första snön!

2010 9/11 kom snö för andra gången!

2010 25/11 kom snö för tredje gången! Sedan låg den kvar.

2010 12/12 Karolina Magnusson blev Melleruds Lucia 2010. Det var -10 gr. vid kröningen.

2010 15/12 Tidigaste isen på 40 år (kanske någonsin). Vänersborgsviken är full av is upp till Hjortens udde. Enl. NWT.

Källor och litteratur (för dig som vill läsa mera om vår kommun)

Alexandersson, A. Det gamla Dal, 1989.

Andersson, N. & Holmstrand, M., En bildsvit över Södra Dal, i; Karlstads Stifts Julbok 1965, s. 1-32.

Bergslagernas järnvägsaktiebolag 1872-1899: historik, 1900.

Bergslagernas järnvägsaktiebolag 1872-1922: historik, 1923.

Bolstad, Erikstad och Grinstads socknar. Kulturhistorisk byggnadsinventering, Älvsborgs Läns Museum, nr 37, 1991.

Brink, Lars. När hoten var starka. Uppkomsten av en väpnad folkrörelse [hemvärnet], 2009. Lic. avh. författaren född i kommunen.

Brodin, L. Holms socken på Dal, 1954

Bäckström, U. Dalslands Kanal, 1985.

Bördh, A. G., Folkskydd folkskald [Brånasmeden], i; Karlstads Stifts Julbok 1965, s. 81-90.

- Bördh, A. G.**, Hållen min sabbat. Predikan 25 sept. 1836 hållen av sockenadjunkten L. Helldin enl. refererad av Johannes Olsson i Bråna (Brånasmeden), i; Karlstads Stifts Julbok 1936, s. 92-104.
- Dalskog och Gunnarsnäs socken.** Kulturhistorisk byggnadsinventering, Älvsborgs Läns Museum, nr 33, 1984.
- Dalsland**, Utredning rörande landskapets utvecklingsmöjligheter, av 1961 års Dalslands kommitté, 1963.
- Dal-Västra Värmlands järnväg**, 1990.
- Dalslands Diplomatarium**, 1996
- Dalslands järnväg 1879 18/7 1929: minnesskrift**, 1929.
- Dalslands Kanal**, 1968.
- Dalslands kanal**, red: Christian Aarsrud och Wilhelm Ängermark; [utg. av] Dalslands fornminnes- och hembygdsförbund, upplagor 1968, 1972.
- Edestam, A.** Dalbor, 1977.
- Edestam, A.** De dalsländska järnbruken, 1977.
- Edestam, A.** Gyldenlövefejden på Dal 1675-79, 1977.
- Edestam, A.** Karlstads stifts herdaminne 5, 1973.
- Edestam, A.** Präster på Dal i våra fäders tid, i; Karlstads Stifts Julbok 1965, s. 57-64.
- Edestam, A.** Ur Nordals härads domböcker 1613-1732, 1978.
- Edestam, A.** Ur Sundals härads domböcker 1613-1699, 1980.
- Edestam, A.** Ur Sundals härads domböcker 1700-1730, 1995.
- Edestam, A.** Ur Valbo härads domböcker, 1978.
- Edestam, A.** Ur Vedbo härads domböcker, 1977.
- Ekström, P-O.** Arsenik och nattvardsvin, 1971.
- Engvall, B.** Mellerud. Från gästgiveri till järnvägsknut. En historik, 1975.
- Forsaeus, S.** Dal-Västra Värmlands järnväg, 1990.
- Gillby, J.** Mitt Dal, i; Karlstads Stifts Julbok 1965, s. 33-42.
- Gullin, H.** Från Kroppefjäll, 1946, 2:a uppl. 1983.
- Hembygden**, årsbok för Dalslands hembygdsföreningar, 1919-w.
- Hemtun, B.**, mycket på internet:
<http://www.catshaman.com/Holm/Otorg.htm>
- Henriksson, J.** Plägseder och krock bland Dalslands allmoge fordomdags, 1979.
- Henriksson, J.** Vartill våra växter duga, 1978.
- Henriksson, J.** Växterna i de gamlas föreställningar, seder och bruk, 1975.
- Himmel och havrejord**, (Bolstad, Erikstad och Grinstad) 1982.
- Håfreströms Bruks hundraåriga historia** (1880-1970), 1980.
- Håkansson, M, red.**, Älvsborgs län. Historia i gränsbygd, 1997.
- Hultqvist, Per**, Stränder och namn: ortnamnsmiljöer och ortnamn vid Dalslands Vänerkust, 2001.
- Jansson, L-M**, Rostocks brunn, 1991.
- Johannesson, G.** De vita båtarna, 1983.
- Järbel. G.**, Kyrkans gård på Dal, i; Karlstads Stifts Julbok 1965, s. 91-96.
- Kronstrand, B.** Vandring i Rostock under ett århundrade 1900-2000, 2002.
- Kroppefjäll.** En Dalslandsbok, socknarna Dalskog, Gunnarsnäs, Ör, 1957; 2:a uppl. 1976.
- Larsson. A.**, Dagbok. 1979.
- Ljung, O.** Ingevaldssläkten 1-2, 1962-64, (del 1 och 2 utökade i nytryck 1994 och 2000).
- Ljung, O.** Järns socken, 1980.
- Ljung, O.** Människor och öden i Vänerbygd, 1, 2005.

- Ljung, O**, Sagan om skrinet, 2004.
Ljungdal, A, Ofullbordat porträtt, 1957.
Ljungqvist, K., Nyttans växter [en uppslagsbok om växter, samt om rektor Johannes Henriksson], 2006.
Lyttkens, A, Leva om sitt liv - Minnen från sekelskiftet till 1920 [Dals-Rostock], 1977.
Melleruds tätort och Holms socken. Kulturhistorisk byggnadsinventering, Älvsborgs Läns Museum, nr 29, 1982.
Noreen, P., Sundals härad under 1800-talet, i; Karlstads Stifts Julbok 1965, s. 65-80.
Olsson, R & Johannesson, G, Dalslands Järnväg 125 år, 2004.
Petersson, Sture, Bolstad socken med gårdar och torp, 2007.
Räf, Per-Ola (Pelle), Orglar och organister i Karlstads stift t o m 1869, 2007.
Sjöberg, M, Att säkra framtidens skördar. Om skolan i Bolstads pastorat 1860-1930, 1996.
Skott, Fr., Folkets minnen, 2008, A. G. Börddh som folkminnesupptecknare s. 172-181.
Skållerud. En bok om Skålleruds socken i Dalsland, 1973.
STF:s Årsskrift, Dalsland, 1936, 1981 – Obs: 2 olika.
Strömberg, B, En boplats från järnåldern vid Holms kyrka, 1991 (RAÄ).
Wadensjö, Bengt, Gud i Vänerland, 2004 = Värmlands Muséums Årsbok 2004.
Wahlström, B, Johannes Gillby, en dalsländsk diktarpofil, i Hembygden 1956, s. 3-10.
Wallin, J. O, Dalslands järnväg 1879-1929, 1929.
Wiberg, Hildur, Hänt och hört på Dal, 1966.
Westerdahl, Ch, Vänern, 2003.
Åberg, Hj., I odlingens utmarker. Ödetorp på Kroppefjäll, 1963, 2:a upp. 1978.
Åsbrink, G, Dalslands Kanal 1868-1918, 1918.

Om du tycker att något saknas är jag tacksam för e-post om det:

kjell.berg@mellerud.se